

Apenesbautaen

Billedhugger Sigurd Nome

Lensmann og Eidsvoldsmann Ole Rasmussen Apenæs, skal ifølge historien ha vært en stillfaren mann. Dette til tross, er minnesmerket over ham blitt en stor, noe ruvende bautastein. Bautaen er laget av billedhuggeren Sigurd Nome, og den er en enkel obiliskformet granittstein med innfelt relieff av Eidsvoldsmannen. Til tross for at den er stor, er «Apenesbautaen» med på å skape en diskret, harmonisk helhet på den lille, grønne triangelen ved foten av Apenæsbakken. Den er synlig fra to forbi-passerende veier og grunnen den står på har tilhørt den gamle gården hvor lensmannen bodde og hvor Horten og Borre Kunstforening nå har etablert sitt kultursenter.

Historien om Ole Rasmussen Apenæs skulle være godt kjent for de fleste, men vi repeterer likevel at han levde fra 1765 til 1859. På denne tiden var Horten bare et gårdsnavn i Borre, hvor Apenæs var lensmann og forlikskommisær. Han var soldat og underoffiser, og deltok bl.a. i felttoget i 1788. I Eidsvold-forsamlingen var han representant for Jarlsberg Grevskap sammen med grev Herman Wedel Jarlsberg og sorenskriver Blom. I 1819 solgte han gården ved Falkenstensveien, og slo seg senere ned som gårdbruker på Gulli i Sem.

Bautaen ble gitt av Hortens Sparebank i forbindelse med Hortens 100-års jubileum. Den ble avduket 17. mai 1958, og det var daværende formann i Hortens Sparebanks forstanderskap, C.A. Robak som stod for overleveringen.

At bautasteinen er enkel, ukomplisert og uten dramatikk i utførelsen, skyldes at billedhuggeren Sigurd Nome i stor grad har hatt det jevne og harmoniserende som varemerke på det meste av sine arbeider. Skulpturene hans er lett tilgjengelige, de avslører seg med en gang og er svært populære.

Nome er født i Mandal i 1911. Han begynte sin billedhuggervirksomhet tidlig, allerede som guttunge skar han trehester. Utdannelsen begynte han på Kunsthåndverksskolen på Dovre, hvor han fortsatte med trearbeid. Han fikk stipend for å gå på Kunst- og Håndverksskolen i Oslo og utdanne seg i møbelklassen, men han hadde ikke vært der lenge før han bestemte seg for å lære forming og modellering istedet.

Nome gikk på Akademiet hos professor Rasmussen. Av ham lærte han vel den store formen, og den usminkede modelleringen som stort sett har fulgt arbeidene hans siden. Skulpturer av kvinner og barn er det han først og fremst har gjort seg kjent for. Figurene hans er å finne over hele Norge, og han har bl.a. vært hyppig benyttet til utsmykning av drabantbyer.

Sigurd Nome er representert i Nasjonalgalleriet, Riksgalleriet og en rekke andre faste gallerier.

